

УДК 574/2: 502.5

ВИДОВИЙ СКЛАД УГРУПОВАНЬ ГІДРОБІОНТІВ КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

В. В. ХОМИЧ, аспірант¹

І. С. МИТЯЙ, кандидат біологічних наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: oomit99@ukr.net

***Анотація.** Корсунь-Шевченківське водосховище є самим нижнім в каскаді водосховищ річки Рось. В нього потрапляють води з усього верхнього водотоку річки і, безумовно, несуть із собою всю сукупність поверхневих, промислових та побутових стоків. З іншого боку, з верхніх ділянок річки в згадане водосховище потрапляє значна кількість риб та інших гідробіонтів під час весняних та осінніх промивок русла. В зв'язку з цим, метою дослідження було з'ясування сучасного видового складу угруповань гідробіонтів Корсунь-Шевченківського водосховища. За результатами наших досліджень було встановлено, що у складі фітопланктону нараховується 53 види водоростей із шести відділів. Зоопланктон включає в себе 40 таксонів із трьох основних систематичних груп, що відносяться до 35 таксонів вищого рангу. У видовому складі макрозообентосу було виявлено 39 видів безхребетних. У складі іхтіофауни було виявлено 22 види риб з 7 родин.*

***Ключові слова:** гідрохімічний режим, фітопланктон, зоопланктон, макрозообентос, іхтіофауна, Корсунь-Шевченківське водосховище*

Актуальність. Характерною рисою сучасного етапу розвитку людства є зростання антропогенних навантажень на природу. Взаємодія суспільства і навколишнього середовища стає більш інтенсивною, різноманітною і складною. Водні екосистеми також відчували на собі значні зміни, особливо це вплинуло на структуру біоценозів, їх біологічне різноманіття [1]. Найбільш впливовим фактором на річки стало будівництво водосховищ для ГЕС. До таких водосховищ належить Корсунь-Шевченківське водосховище, яке є самим нижнім в каскаді водосховищ річки Рось. В нього потрапляють води з усього верхнього водотоку річки Рось і, безумовно, несуть з собою всю сукупність речовин, які потрапили у воду в верхніх ділянках річки, включаючи

¹ Науковий керівник – кандидат біологічних наук, доцент І. С. Митяй

накопичення шкідливих речовин поверхневих, промислових та побутових стоків. З іншого боку, з верхніх ділянок річки в згадане водосховище потрапляє значна кількість риб та інших гідробіонтів підчас весняних та осінніх промивок русла.

В зв'язку з цим, **метою дослідження** було з'ясування сучасного видового складу угруповань гідробіонтів Корсунь-Шевченківського водосховища та екологічного стану даної водойми.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження на Корсунь-Шевченківському водосховищі річки Рось в районі м. Корсунь-Шевченківський Корсунь-Шевченківського району Черкаської області проведені у вересні 2013 р. Вивчали гідрохімічний режим (16 показників) і якість водного середовища, видовий склад, чисельність та біомасу основних груп гідробіонтів (фітопланктон, зоопланктон, макрзообентос та іхтіофауна). Відбір проб здійснено на 8 пунктах (рис. 1).

Рис. 1. Пункти проведення наукових досліджень

Гідрохімічний стан показників водного середовища досліджений у відповідності до загальноприйнятих методик [2]. Хімічний аналіз води проведений у лабораторії відділу гідрохімії Українського науково-дослідного гідрометеорологічного інституту. Збір проб фітопланктону здійснювався за стандартними методиками [3, 4]. Визначення видового складу, чисельності та біомаси проводила співробітниця Інституту гідробіології НАН України Мантурова О.В. Проби зоопланктону відбирали сіткою Апштейна (сито № 72), проціджуючи 100 дм³ води [4, 5]. Проби макрзообентосу відбирали секційним

дночерпаком із площею захвату 10 см² [4–6]. Обробку проб здійснювали співробітники кафедри загальної зоології та іхтіології Л. І. Демченко та О. В. Дегтяренко. Автори висловлюють їм щирю подяку.

Аналіз іхтіофауни проведений за результатами обловів мальковою волокушею за традиційними методиками [7-9]. Додаткова інформація отримана від місцевого населення та рибалок-аматорів. Видову належність риб встановлювали за визначниками [9-11]; латинські та українські назви видів наведені за українськими [9] та міжнародними джерелами [11]. Камеральна та статистична обробка матеріалу проводилась за стандартними іхтіологічними методиками [7, 12, 13].

Результати досліджень та їх обговорення. Корсунь-Шевченківське водосховище є середнім за величиною серед інших водосховищ комплексного призначення річки Рось: площа – 1,7 км², об'єм – 3,75 млн. м³, довжина – 17 км [1]. Воно знаходиться останнім в каскаді водосховищ річки Рось, у зв'язку з чим його гідрологічний режим у значній мірі залежить від ситуації на верхніх ділянках за течією. Найбільш вагомі зміни гідрологічного режиму виникають в періоди повені, під час руслових промивок та в засушливі роки [14].

Хімічний режим води водосховища у вересні 2013 року характеризувався такими показниками. Мінералізація води становила 529,0–540,6 мг/л. Твердість води – 5,4-75,9 мг-екв/л. Вміст іонів кальцію – 54,0–56,4 мг/л, магнію – 33,6–38,8 мг/л, сульфатів 34,0-36,0 мг/л, хлоридів – 38,2-40,8 мг/л. Вода гідрокарбонатна. Переважають іони: НСО³ – 327,2–342,2 мг/дм³. Вміст амонійного азоту знаходився в межах існуючих ГДК – 0,286-0,526 мг N/л. Середній вміст іонів NO²– у вересні 2013 року становив 0,00003-0,0374 мг N/л. Максимальна концентрація нітратів у воді – 0,712-0,818 мг N/л. Мінеральні форми азоту переважають – 0,84–1,38 мг N/л. Вміст мінеральних сполук фосфору коливається в межах 0,416–0,526 мг P/л. Вміст натрію – 21,3–25,4, мангану – не знайдений, калій-натрій – 32,3-40,6 мг/дм³, калію – 10,8–13,4 мг/дм³, заліза – не знайдений. Вміст розчиненого кисню у воді 7,9 – 11,2 мг O₂/л. Водневий показник рН знаходиться в таких межах: 7,54–7,98, що є

нормою [2]. Значний вплив у період становлення гідрологічного і гідрохімічного режимів зробили поверхневі і підземні води з високим ступенем гідрокарбонатної мінералізації, основними компонентами яких є гідрокарбонати (329,4 мг/л), що характерно для вказаного регіону України [15].

Фітопланктон. У фітопланктоні Корсунь-Шевченківського водосховища зареєстровано 53 види із шести відділів. За біомасою домінували центричні діатомові – *Stephanodiscus hantzschii* та *Aulacoseira granulata*. Масовий розвиток дрібноклітинних синьозелених водоростей зумовив високі показники чисельності (у середньому 10595,0 тис. кл/дм³), що супроводжувалось помірними показниками біомаси (1,884 мг/дм³). Найвищої чисельності досягали *Aphanizomenon flos-aquae*, *Oscillatoria planctonica* та *Merismopedia minima*. З інших відділів помітних показників досягали *Stephanodiscus hantzschii*, *Dictyosphaerium tetrachotomum*, *Micractinium pusillum*, *Coelastrum astroideum*. У Корсунь-Шевченківському водосховищі відбувається евтрофування, що проявляється у значному переважанні центричних діатомових та масовому розвитку дрібноклітинних синьо-зелених. Високе видове багатство планктонних водоростей свідчить про значний самоочисний потенціал.

Зоопланктон. Зоопланктон Корсунь-Шевченківського водосховища включає 40 видів з трьох основних систематичних груп, що відносяться до 35 таксонів вищого рангу. Серед них 25 таксонів складали коловертки (Rotatoria), 9 таксонів – веслоногі ракоподібні (Copepoda) та 6 видів – гіллястовусі ракоподібні (Cladocera). У пробі № 1 зареєстровано 33 види, у № 6 – 32 види. Найбільш різноманітно була представлена група коловерток (табл. 1.). Фауністичний спектр зоопланктонного угруповання виглядав наступним чином: 62 %–23 %–15 %. У складі коловерток зареєстровані гідробіонти з 9 родин і 13 родів, серед яких найбільш різноманітно представлена родина Brachionidae. Представники веслоногих ракоподібних відносяться до двох родин – Cyclopidae та Ectinosomidae, а гіллястовусі до 4 – Sididae, Daphniidae, Chydoridae, Bosminidae. Фоновими видами були коловертки *Brachionus diversicornis*, *B. angularis*, *Keratella cochlearis*. Рівень розвитку зоопланктону

був досить високим та відповідав показникам, характерним для даного сезону (табл. 1).

1. Чисельність і біомаса основних груп зоопланктону в Корсунь-Шевченківському водосховищі

Проби	Rotatoria	Copepoda	Cladocera	Загалом
1	<u>22,48</u> 0,05	<u>23,67</u> 0,09	<u>3,57</u> 0,29	<u>49,72</u> 0,43
2	<u>254,57</u> 0,42	<u>138,08</u> 0,75	<u>28,28</u> 1,01	<u>420,93</u> 2,18
3	<u>15,22</u> 0,01	<u>1,33</u> 0,01	<u>0,36</u> 0,02	<u>16,91</u> 0,04
6	<u>78,07</u> 0,29	<u>34,70</u> 0,45	<u>1,96</u> 0,12	<u>114,73</u> 0,56
7	<u>93,05</u> 0,20	<u>102,14</u> 0,30	<u>0,59</u> 0,16	<u>195,78</u> 0,66
8	<u>2,38</u> 0,01	<u>2,90</u> 0,03	<u>4,98</u> 0,14	<u>10,26</u> 0,17

Примітка: над рискою – чисельність, тис екз/м³, під рискою – біомаса, г/м³

Домінуючими групами за чисельністю були коловертки, а за біомасою гіллястовусі рачки при домінуванні *Simocephalus vetulus*, *Daphnia longispina*, *Chydorus sphaericus*. У рибогосподарському аспекті у водоймах ці відносно великі ракоподібні можуть виступати як цінний кормовий об'єкт. Також численними були наупліальні та копеподитні стадії циклопів.

Макрозообентос Корсунь-Шевченківського водосховища характеризувався достатньо великим якісним складом та високими кількісними характеристиками (табл. 2). У видовому складі макрозообентосу було виявлено 39 видів, в тому числі: плоскі черви (Turbellaria) і круглі черви (Nematodes) були представлені 1 видом кожний; 2 види олігохет (Oligochaeta); 2 види п'явок (Hirudinea); гіллястовусі (Cladocera) та рівноногі ракоподібні (Isopoda) нараховували по 1 виду; мізиди (Mysidacea) були представлені 1 видом; клас комахи, до складу якого входили ряди бабки (Odonata) – 2 види, і одноденки (Ephemeroptera), які мали 1 вид; личинки жуків (Coleoptera) нараховували 2 види; 2 види хірономід (Diptera), 23 видів молюсків (Mollusca), з яких 18 належать до черевоногих (Gastropoda) і 5 – до двостулкових (Bivalvia). Серед таксономічних груп в угрупованні в цілому провідну роль відігравали молюски

та хірономідно-олігохетний комплекс, складаючи 72 % загальної кількості видів, відсоток інших груп був в межах 3-6 % від загального.

Домінуючий комплекс видів по всіх станціях утворений 9 видами, серед яких за щільністю у водоймі цілому було найбільше хірономід і молюсків (відповідно 21 і 33 %) і дещо менше олігохет (11 %), тоді як за біомасою домінуючою групою були молюски (92 %). Проте в межах досліджених ділянок домінуючі групи змінювались. Так, на станції № 1 основну масу зообентосу за щільністю складали хірономіди (441 екз/м²) і молюски (428 екз/м²), серед останніх у великій кількості були *Dreissena polymorpha*. Саме на тих ділянках, де до складу угруповань гідробіонтів входила *D. polymorpha*, було найбільше видове різноманіття донних безхребетних. В її пустих стулках у великій кількості реєструвались хірономіди, п'явки та плоскі черви.

На більшості ділянок у обстеженому водосховищі домінували 9 видів найбільш поширених представників зообентосу: *Tubifex tubifex*, *Limnodrilus hoffmeisteri*, *Ephemera vulgata*, *Chironomus plumosus*, *Theodoxus fluviatilis*, *Viviparus viviparus*, *Cincinna piscinalis*, *Lymnaea stagnalis*, *Planorbis planorbis*.

2. Чисельність і біомаса основних груп макрозообентоса в Корсунь-Шевченківського водосховища

Таксони	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8
Олігохети	<u>189</u> 0,176	<u>120</u> 0,108	<u>135</u> 0,119	<u>56</u> 0,041	<u>87</u> 0,062	<u>95</u> 0,084	<u>131</u> 0,114	<u>164</u> 0,201
Личинки бабок та одноподібні	<u>56</u> 0,832	<u>48</u> 0,641	<u>51</u> 0,633	<u>38</u> 0,581	<u>35</u> 0,592	<u>52</u> 0,712	<u>62</u> 0,892	<u>47</u> 0,705
Хірономіди	<u>441</u> 0,755	<u>310</u> 1,440	<u>211</u> 1,051	<u>97</u> 0,556	<u>205</u> 1,004	<u>224</u> 0,342	<u>315</u> 1,487	<u>348</u> 1,624
Молюски	<u>428</u> 25,612	<u>294</u> 12,153	<u>76</u> 7,523	<u>84</u> 3,95	<u>115</u> 4,21	<u>122</u> 8,950	<u>174</u> 4,32	<u>216</u> 15,87
Разом	<u>1114</u> 27,375	<u>772</u> 14,342	<u>473</u> 9,326	<u>275</u> 5,128	<u>442</u> 5,868	<u>493</u> 10,088	<u>682</u> 6,813	<u>775</u> 18,402

Примітка: над рискою – чисельність, екз/м², під рискою – біомаса, г/м²

Вищенаведені матеріали з видового складу, чисельності та біомаси основних груп гідробіонтів свідчать про їх оптимальну кількість в якості кормової бази для риби Корсунь-Шевченківського водосховища.

Іхтіофауна. Корсунь-Шевченківське водосховище знаходиться в нижній течії річки Рось. В усіх відношеннях воно піддається впливу верхньої частини водотоку, який представляє собою 10 руслових водосховищ, сумарний об'єм яких складає 59,97 млн м³ [1, 16]. Дана обставина є ключовою у формуванні видового складу іхтіофауни, який представлений, з однієї сторони, аборигенними видами, а з іншої – інтродукованими, які з'явилися у водоймі за рахунок рибництва. І перші, і другі в значній мірі потрапляють у водосховище за рахунок водоскидів з верхів'я Росі.

Під час наших досліджень у 2013 році у водосховищі було виявлено 22 види риб із 7 родин. Ядро іхтіофауни складають риби родини коропових Cyprinidae – 12 видів (*Leuciscus leuciscus*, *Rutilus rutilus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Alburnus alburnus*, *Leucaspius delineatus*, *Blicca bjoerkna*, *Abramis brama*, *Rhodeus amarus*, *Pseudorasbora parva*, *Gobio gobio*, *Carassius gibelio*, *Tinca tinca*). Окуневі Percidae нараховують 3 види риб (*Sander lucioperca*, *Perca fluviatilis*, *Gymnocephalus cernuus*). По два види риб мають родини колючкових Gasterosteidae (*Pungitius platygaster*, *Gasterosteus aculeatus*) та бичкових Gobiidae (*Neogobius fluviatilis*, *Proterorhinus marmoratus*). По одному виду – родини в'юнових Cobitidae (*Cobitis taenia*), щукових Esocidae (*Esox lucius*) та головешкових Odontobutidae (*Perccottus glenii*) (табл. 3).

Отримані дані ми порівняли з наявними в літературі відомості щодо видового складу риб річки Рось та Корсунь-Шевченківського водосховища зокрема. Так у своїй роботі Ю. К. Куцоконь [17] відмічала, що на початку на початку ХХІ століття іхтіофауна басейну Росі складає 33 види з 9 родин. Виявилось, що під час наших досліджень взагалі не було зареєстровано представників 2 родин баліторових Balitoridae (*Barbatula barbatula*) та сомових Siluridae (*Silurus glanis*). Також серед інших не відмічали такі види риб: *Leuciscus cephalus*, *Leuciscus idus*, *Aspius aspius*, *Hypophthalmichthys molitrix*, *Pelecus cultratus*, *Cyprinus carpio*, *Gymnocephalus acerinus*, *Neogobius kessleri*, *Neogobius gymnotrachelus* (табл. 3).

3. Видовий склад риб Корсунь-Шевченківського водосховища

Види риб	2007*	Пункти наших досліджень								Види риб	2007*	Пункти наших досліджень								
		1	2	3	4	5	6	7	8			1	2	3	4	5	6	7	8	
Родини										Balitoridae										
Cyprinidae										<i>Barbatula barbatula</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Leuciscus leuciscus</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	-	-	+	-	-	-	-	Siluridae										
<i>Leuciscus cephalus</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Silurus glanis</i> Linnaeus, 1758	+	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Leuciscus idus</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	Esocidae										
<i>Rutilus rutilus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	<i>Esox lucius</i> Linnaeus, 1758	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Scardinius erythrophthalmus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+	+	-	+	+	+	+	Gasterosteidae										
<i>Alburnus alburnus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+	+	-	+	-	-	+	<i>Pungitius platygaster</i> (Kessler, 1859)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Leucaspius delineatus</i> (Heckel, 1843)	+	+	+	-	+	+	+	+	+	<i>Gasterosteus aculeatus</i> Linnaeus, 1758	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Blicca bjoerkna</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Percidae										
<i>Abramis brama</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+	-	-	-	+	-	-	<i>Sander lucioperca</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Aspius aspius</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Perca fluviatilis</i> Linnaeus, 1758	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Hypophthalmichthys molitrix</i> (Valenciennes, 1844)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Gymnocephalus cernuus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Pelecus cultratus</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Gymnocephalus acerinus</i> (Güldenstädt, 1774)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Rhodeus amarus</i> (Bloch, 1782)	+	+	+	+	-	+	+	-	+	Odontobutidae										
<i>Pseudorasbora parva</i> (Temminck & Schlegel, 1846)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	<i>Perccottus glenii</i> Dybowski, 1877	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Gobio gobio</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	+	+	-	+	-	-	+	Gobiidae										
<i>Cyprinus carpio</i> Linnaeus, 1758	+	-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Neogobius kessleri</i> (Günther, 1861)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Carassius gibelio</i> (Bloch, 1782)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	<i>Neogobius gymnotrachelus</i> (Kessler, 1857)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Tinca tinca</i> (Linnaeus, 1758)	+	-	-	+	-	-	+	-	-	<i>Neogobius fluviatilis</i> (Pallas, 1814)	+	+	+	+	+	+	+	-	+	
Cobitidae										<i>Proterorhinus marmoratus</i> (Pallas, 1814)	+	-	+	-	-	+	-	-	-	
<i>Cobitis taenia</i> Linnaeus, 1758	+	+	+	+	-	+	+	+	+	Разом	33	17	20	18	14	19	18	14	18	

Примітка: * за даними Ю.К. Куцоконь, 2007 [17].

Висновки і перспективи подальших досліджень. В результаті комплексних досліджень, проведених на Корсунь-Шевченківському водосховищі р. Рось у вересні 2013 р. встановлено, що якість води знаходиться на рівні допустимих ГДК. У фітопланктоні зареєстровано 53 види із шести відділів; зоопланктон включає 40 таксонів із трьох основних систематичних груп; у видовому складі макрозообентосу було виявлено 39 видів безхребетних. У Корсунь-Шевченківському водосховищі виявлено 22 види риб з 7 родин. Найчисленнішою є родина коропових Cyprinidae – 12 видів, окуневі Percidae нараховують 3 види риб, по 2 види риб мають родини колючкових Gasterosteidae та бичкових Gobiidae. По 1 виду – родини в'юнових Cobitidae, щукових Esocidae та головешкових Odontobutidae.

За 72 роки існування водосховища в ньому встановився стабільний гідрохімічний та гідробіологічний режим, про що свідчать високі показники видового складу гідробіонтів. Корсунь-Шевченківське водосховище є досить перспективним для наступних досліджень.

Список літератури

1. Паламарчук М. М. Водний фонд України / М. М. Паламарчук, Н. Б. Закорчевна – Довідниковий посібник: 2-е вид. доп. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 320 с.
2. Справочник гидрохимика: рыбное хозяйство // А. И. Агатова, Н. В. Аржанова, С. С. Владимирский [и др.]. – М.: Агропромиздат, 1991. – 223 с.
3. Матвиенко О. М. Определитель пресноводных водорослей Украинской ССР / О. М. Матвиенко, Т. В. Догадина – К.: Наук. думка, 1970. – 730 с.
4. Методи гідроекологічних досліджень поверхневих вод / О. М. Арсан, О. А. Давидов, Т. А. Дяченко [та ін.]. – К.: ЛОГОС, 2006. – 408 с.
5. Жадин В. И. Методика изучения донной фауны водоемов и экологии донных беспозвоночных / В. И. Жадин // Жизнь пресных вод СССР. – М. – Л.: Изд-во АН СССР, 1956. – Том 4. – Вып. 1. – 382 с.
6. Старобогатов Я. И. Моллюски / Я. И. Старобогатов, Л. А. Прозорова, В. В. Богатов, Е. М. Саенко // Определитель пресноводных беспозвоночных России и сопредельных территорий. – СПб.: Наука, 2004. – Т. 6. Моллюски, полихеты, немертены. – С. 9–491.
7. Правдин И. Ф. Руководство по изучению рыб (преимущественно пресноводных) / И. Ф. Правдин. – М.: Пищевая промышленность, 1966. – 376 с.

8. Шевченко П. Г. Визначення коефіцієнтів уловистості контрольних знарядь лову тюльки та молоді інших риб у водосховищах Дніпра / П. Г. Шевченко, М. В. Коваль, В. М. Колесніков, Т. В. Медина // Рибне господарство. – 1993. – Вип. 47. – С. 42 – 45.
9. Мовчан Ю. В. Риби України: (визначник-довідник) / Ю. В. Мовчан – К.: Золоті ворота, 2011. – 444 с.
10. Атлас пресноводных рыб России. В 2 т. / под ред. Ю. С. Решетникова – Т. 1. – М.: Наука, 2002. – 379 с.
11. Nelson J. S. Fishes of the World / J. S. Nelson. – Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2006. – 601 p.
12. Брюзгин В. Л. Методы изучения роста по чешуе, костям и отолидам / В. Л. Брюзгин – К.: Наук. думка, 1969. – 187 с.
13. Митрофанов В. П. Экологические основы морфологического анализа рыб / В. П. Митрофанов. – Алма-Ата: КазГУ, 1977. – 32 с.
14. Правила експлуатації Корсунь-Шевченківського водосховища: інструкція / Укр. НДІ водогосп.-екол. проблем // А. В. Яцик, А. І. Томільцева, А. П. Чернявська [та ін.]. – Київ: Талком, 2014. – 136 с.
15. Яцик А. В. Екологічна оцінка якості поверхневих вод річки Рось / А. В. Яцик, І. В. Гопчак, Т. О. Басюк // Вісник Нац. ун-ту водн. госп. та природокор. – Сер.: Сільськогосподарські науки. – 2013. – Вип. 2 (62). – С. 79 – 86.
16. Зуб Л. М. Особливості заростання макрофітами водосховищ малих ГЕС (на прикладі Стеблівського та Корсунь-Шевченківського водосховищ на р. Рось) / Л. М. Зуб, Г. О. Карпова // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. – Сер.: Біол. Спец. вип.: Гідроекологія. – 2015. – №3-4 (64) – С. 255 – 259.
17. Куцоконь Ю. К. Сучасний стан рибного населення басейну річки Рось: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. біол. наук: спец. 03.00.10 «Іхтіологія» / Ю. К. Куцоконь. – К., 2007. – 24 с.

References

1. Palamarchuk M. M., Zakorchevna N. B. (2006). *Water resources Ukraine*. Kyiv: Nika-Tsentr.
2. *Directory hydrochemists: fisheries*. (1991). In A. Apatow, N. Arzhanova, S. Vladimir (Ed.). M.: Agropromizdat.
3. Matvienko O. M., Dogadina T. V. (1970). *Key to freshwater algae Ukrainian SSR*. Kyiv: Nauk. dumka.
4. Arsan O. M., Davidov O. A., Dyachenko T. A. et al. (2006) *Methods surveying of surface water studies*. Kyiv: Logos.
5. Zhadin V. I. (1956). *Method for studying the benthic fauna and ecology of benthic water invertebrates. Freshwater Life SSSR*. Moskva – Leningrad: Izd-vo Acad. Nauk SSSR.
6. Starobogatov Y., Prokhorova L., Bogatov V., Saenko E. (2004). *To freshwater invertebrates of Russia and adjacent territories. T. 6. Shellfish, polychaete, nemertean*. SPb.: Science, 9-491.

7. Pravdin I. (1966). *Study Guide fish (mostly freshwater)*. M.: Food. Industry.
8. Shevchenko P. G., Koval M. V., Kolesnikov V. M., Medina T. V. (1993). Determining factors ulovystosti control gear sprat and young of other fish in the reservoirs of the Dnieper. *Fisheries Science of Ukraine*, 47, 42-45.
9. Movchan Yu. V. (2011). *Pisces Ukraine: (determinant Directory)*. Kyiv: Zoloti vorota.
10. *Atlas of freshwater fishes of Russia*. (2002). In Reshetnikov Y. S. (Ed.). In 2, Vol. 1. Moscow: Nauka.
11. Nelson J. S. (2006). *Fishes of the World*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
12. Bryuzgin V. L. (1969). *Methods of studying the growth scales, bones and otoliths*. Kyiv: Nauk. dumka.
13. Mitrofanov V. P. (1977). *Ecological basis of morphological analysis of fish. A handbook for students - ichthyologists*. Almaty: Kazakh State University.
14. *Regulation for Korsun-Shevchenko Reservoir: Instruction*. (2014). In A. V. Yatsik, A. I. Tomiltseva, A. P. Chernyavska (Ed.). Kyiv: Talkom.
15. Yatsik A. V., Gopchak I. V., Basyuk T. O. (2013). Environmental assessment of surface water quality of the river Ros. *The Issues of National University of Water and Environmental Engineering. Series Agricultural sciences*, 2 (62): 79-86.
16. Zub L. M., Karpova G. O. (2015). Features overgrowth of small hydropower reservoirs macrophytes (for example Steblivskoho and Korsun-Shevchenko reservoirs on the river. Ros). *The Scientific Issues of Ternopil National Pedagogical Volodymyr Hnatiuk University. Series Biology*, 3-4 (64): 255-259/
17. Kutsokon Y. K. (2007). *The current status of ichthyofauna in River Ros' basin*. (Thesis of Doctoral dissertation). Kiev.

ВИДОВОЙ СОСТАВ СООБЩЕСТВ ГИДРОБИОНТОВ КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКОВСКОГО ВОДОХРАНИЛИЩА

В. В. Хомыч, И. С. Митяй

Аннотация. Корсунь-Шевченковское водохранилище является самым нижним каскаде водохранилищ реки Рось. В него попадают воды со всего верхнего водотока реки и, безусловно, несут с собой всю совокупность поверхностных, промышленных и бытовых стоков. С другой стороны, с верхних участков реки в упомянутое водохранилище попадает значительное количество рыбы и других гидробионтов во время весенних и осенних промывок русла. В связи с этим, целью исследования было выяснение современного видового состава сообществ гидробионтов Корсунь-Шевченковского водохранилища. В результате исследований было установлено, что в составе фитопланктона насчитывается 53 вида водорослей из 6 отделов. Зоопланктон включает в себя 40 таксонов из 3 основных систематических групп. В видовом составе макрозообентоса было выявлено 39 вида беспозвоночных. В составе ихтиофауны зарегистрировано 22 вида рыб из 7 семейств.

Ключевые слова: гидрохимический режим, фитопланктон, зоопланктон, зообентос, ихтиофауна, Корсунь-Шевченковское водохранилище

THE SPECIES COMPOSITION OF HYDROBIONTS COMMUNITIES IN KORSUN-SHEVCHENKIVSKYI RESERVOIR

V. V. Khomych, I. S. Mytiai

***Abstract.** Korsun-Shevchenkivskiy reservoir is the lower in reservoir cascade at the Ros river. It gets water around the upper watercourse of the river and, of course, carry the stream of the surface, industrial and domestic waste water. On the other side of the upper river sections a significant number of fish and other hydrobionts organisms come to the said reservoir during spring and autumn river bed washes. The purpose of the study was to determine the species composition of hydrobionts communities in Korsun-Shevchenkivskiy reservoir. There are 53 species from six departments recorded in phytoplankton. Zooplankton includes 40 taxons out of three major taxonomic groups belonging to 35 taxons of the first order. In macrozoobenthos species composition was found 39 species. In ichtiofauna there were found 22 species of fish from 7 families.*

***Key words:** hydrochemical regime, phytoplankton, zooplankton, macrozoobenthos, ichtiofauna, Korsun-Shevchenkivskiy reservoir*